

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szvoboda József könyv- és papírkereskedése,
 hová a lap szellemi részét illető minden közlemény,
 valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
 — Telefon hívószám 2.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. FEJÉR ANTAL
 ÜGYVÉD.

FUNKCIONÁRS
Dr. ÉLTES GYULA.

Megjelenik minden szerdán.
 Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor.
 Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor.
 Hirdetési díjak a legelőbbban számítottak.
 Kesíratok nem adnak vissza.

Égető kérdések.

Csikvármegyének feles számmal voltak mindig égető kérdései, melyeknek megvalósítása több-kevesebb szerencsével járt. Ma talán több van, mint bármikor. Magának Csikszereidának ugyanis mint városnak, ugyanis mint a vármegye székhelyének annyi megoldatlan kérdése van napirenden, hogy bátran megtekinthetnénk, ha egyelőre csak egy részre nyerne kedvező megoldást.

Általában pedig elmondhatjuk, hogy vármegyénk mindig mostoha sorsban részesült. Talán nagyon el vagyunk dugva a világtól, nem vesznek tudomást rólunk. A mindenkori kormányok igen sokszor kegyetlenül hántak velünk. Egy másik nagy hiba, hogy vezető embereink és képviselőink befolyással nem bírtak, szavuk a pusztába kiáltó szava volt. De másrészt nem is tudtak a közélet igazi nagyságai lenni, hogy befolyásukat eredményesen érvényesíthessék elárvult vármegyénk érdekében.

Ez az állapot pedig a jelenlegi nemzeti kormány alatt sem változott. Sőt azt mondhatnók, hogy soha olyan rideg magatartást nem tanúsítottak irányunkban a mindenkori kormányok, mint éppen a jelenlegi.

Ennek pedig határozottan káros következményei vannak. Megállapíthatjuk, hogy az az ideál, melylyel a nagy többség el voltelve a nemzeti kormány iránt, ma már nincs meg a mindenki elégedetlen és idegen eszméket keres. Ha pedig a bizalomnak alapja, a hit megrendült, nincs rá tekintély és hatalom, mely azt visszaállíthatná.

A nemzeti kormány irántunk tanúsított mostoha magatartását mi sem bizonyítja jobban, mint a vármegye legtekintélyesebb testületének, a közigazgatási bizottságnak most előterjesztett féléves jelentése, mely a maga átruházott hatáskörében szomorúan tárja elénk akcióink eredménytelenségét. A jelentés

a miniszterelnök elé megy, de hogy eredménye lesz-e, ezek után alig lehet.

Csak a két legfontosabb kérdést emeljük ki belőle. Ezek pedig a m. kir. pénzügyigazgatóság felállítására és a madéfalvi rendelkezési és telepállomásnak Csikszereidába való áthelyezése. Mindkettő nem csupán Csikszereidának, mint városnak és megyei székhelynek érdeke, hanem a legsürgősebb vármegyei érdek is.

A m. kir. pénzügyigazgatóság felállításának kérdése eléggé ismeretes, mondhatnók odiosus ügy. Felállításért evekkel előbb akeióba lépett a vármegye törvényhatósága, közigazgatási bizottsága és minden vezető embere. Pedig nem is kívánunk aldozatot. Csak az 1889. évi XXVIII. t.-c. vegrehatását. Ma már mondhatjuk, hogy nincs egy vármegye, hol ne volna székhelyének pénzügyigazgatósága. A kormány ott, ahol nem volt, a legutóbbi evekben mindenütt nagy költséggel, pazar berendezéssel állította fel. A kormány pedig — a jelenlegi nemzeti kormány volt. Éppen ezért kell esodalkoznunk, hogy csak mi vagyunk azok, kiknek e jogos és méltányos, sőt elsoreadú állami érdeket képező kívánságát nem teljesítik, törvényhatósági és közigazgatási bizottságunk felterjesztéseit figyelemre, sőt meg válaszra sem érdemesítik.

Tagadhatatlan s ezt sajnosan kell tapasztalnunk, hogy a pénzügyigazgatóság felállítása ele vármegyékben is mesterségesen magán- vagy helyi-érdekből — akadályokat gördítettek. Legnagyobb hiba volt mindenestre az, hogy az elhelyezés részletkérdésével maga az egész ügy ketyuba jutott. Mert az is tény, hogy a pénzügyminiszterium vezetésevel megbízott miniszterelnök elvi akadályokat nem állított a felállítás elé. Törvényhatóságunk pedig ma is érthetetlen módon kiterő felterjesztéseivel elodázta a gyors és gyökeres megoldást.

Arról volt szó, hogy a pénzügyminiszter azonnal felépíti a pénzügyigazgatóságot, ha a vármegye épületeire második emeletet húzat, vagy a régi folyvnyeszek helyét e célra felajánlja. Ez pedig egyik kiküldött miniszteri tanácsos személyes előterjesztése alapján történt. Ennek dacára a törvényhatóság az elsőt — helyesen — nem találta teljesíthetőnek, de a másodiknak megkerüléssel felajánlotta azt a szerencsétlen Vigadót. Ez előreláthatólag hiabavaló kísérletezés volt s az is marad eltekintve attól, hogy azt rendelkezéséről, melyet jól rosszul teljesít, elvonni nem lehet.

Egy másik ok nélkül felvetett és mesterségesen terjesztett rem volt a lakashány es ennek folytán előálló lakberuzsora. Hat nincs nálunk elég lakas? Hisz még akkor is, ha nem lett volna, ma már annyi épült időközben, hogy örvendhetnek a haztulajdonosok, ha kiadhatják.

Gyergyószentmiklós színtén pályázik — minden igaz ok nélkül — a pénzügyigazgatóságra. Eltekintve attól, hogy annak elhelyezése a törvényintenciójából kifolyolag es különösen adminisztratív szempontból csak a vármegye székhelyen lehetséges, kerdezzük, hogy van-e Gyergyószentmiklóson elegendő lakas s nincs ott hasonlíthatatlanul jóval nagyobb lakberuzsora es drágaság, mint Csikszereidában? Pedig Gyergyószentmiklós reszeról törtentek lépések a pénzügyigazgatóság oda helyezése iránt. Sőt mint gazdag város, jelentékeny aldozatokra is késznek nyilatkozott.

Mi azonban hallgatunk tovább. Azt is mondják, hogy a felállítás kérdése teljesen eladózott, mert Gyergyószentmiklós lesz a vármegye székhelye más területi beosztással s emelögva ott lesz a pénzügyigazgatóság. Ez egyszerűen hümbüg.

Itt már csupán egy segíthet. Erélyes

és nap nap utáni sürgetése a pénzügyigazgatóság felállításának. Ha szükség, deputációk — e divatos, de eredményes betegség — útján is. Mert bárhogy változzanak a vármegyék és választókerületek, Csikszereida a vármegye székhelye marad.

A madéfalvi telepállomásnak Csikszereidába való áthelyezését egy pár hettel előbb tagadta meg a kereskedelemügyi miniszter. Hozzátette, hogy még Madéfalvan sem marad, hanem a körvasut kiépítése után átteszi Gyergyószentmiklóssra.

Elfogadhatatlanul meg van indokolva, hogy a gyimesi vonalnak rendelkezési es telepállomása Gyergyószentmiklóssra lesz! Miért nem Csikszereidában, vagy legrosszabb esetben továbbra is Madéfalván? Azt csak nem lehet vitatni, hogy ezek es csakis ezek alkalmasabbak.

Ebben az egyben pedig biztunk. Azt hittük, hogy teljesítik. Biztunk azért is, mert Szerényi államtitkár saját szavával illetekor egyszerűen nevetésesnek mondta ezt az állapotot s e tarthatatlan állapot mielőbbi megszüntetését megígerte.

A kérelem teljesítése alig kíván aldozatot Csikszereidára nézve pedig igen nagy gazdasági előnyt jelent. Alig lehet el, hogy a kereskedelemügyi miniszter megtagadta e nyolc hónapon át szakadatlanul kért es sürgetett, sőt eleve megígért kérelmet. Még az egy órai botrányos várakozási időt sem esőkentette.

Ez minden hónapokon, éveken keresztül folytatott igazságos es méltányos akciónak eredménye. Keressük az okot es legjobb akarattal sem találjuk. Országos szenzációt képez a székelemen-tés; eredményét ugyan alig láttuk. — Ugyanakkor azonban a legtisztább es legerősebb határszéli székegy vármegyének nincs egy kívánsága, mely teljesítetre találhatna.

Dr. Éltes Gyula.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

A bál után.

Alszik a szép lányka puha selyemágyon.
 Kedvesen mosolyog. Oly édes az álom
 onthon, a bál után!...

Most járja a polkát Beldi Pállal épen.
 Az ifju suttog es elpirul egészen
 A csintalan leány.

„Szeret engem édes? Tudna-e szeretni?”
 Es ő szégyenlősen visszauttag neki:
 „Mindig is szerettem!...”

Úgy dobog a szíve — es a fü halkan
 Beszél szép jövőről; hogyan élnek majdan.
 S oly boldogok ketten...

— Így történt meg éppen. Olyan hü az álom!
 Mosoly ál ajkán édesdeden, bájlan
 Reggel, a bál után.
 Kinn az erlőszéken két gyilkos eső szemben
 Es Beldi Pált holtan hazavitték ketten...
 Reggel, a bál után...

Prokul.

A közélet emberéi.

(P.) Minden szó frázis, csak szó marad tartalom nélkül, amíg annak értelmet nem tulajdonítunk. De nagyobb hibába is eshetünk a frázisok használatánál, ha annak a szónak rossz értelmet adunk.

Nevelésesebb, ha valamit rosszul mondunk, mintha egy két olyan szót kerlünk, amelyek értelmét nem tudjuk. Innen: akinek több szava van, az magasabb fokán áll az intelligenciáknak, mint a másik, ki kevesebb

szót használ. Értven szó alatt mindig magát a fogalmat is.

Az a törekvés, hogy mindenki többnek akar látszani, mint ami: közös emberi hiba. Szinte természetes tehát, hogy a kevesebb intelligens ember intelligensnek akar látszani es tudását meghaladó szavakat használ, persze értelem nélkül, vagy gyakrabban helytelen értelemmel.

Épp oly nevetéses az a férfi, ki modernizál es beszél szociális dolgokról, közletről, társadalomról stb. es nem ott ezekhez, — mint az a nő, aki „társaság” helyett mindig „társadalmat” mond, vagy „összekompromittálja” a „klasszikus” a „drasztikus”.

Alkalmoszerűnek kinálkozik a fenti czim ma, mikor a polgárosodás oda fejlődött, hogy minden ember közéleti tevékenységet vél kifejteni, még akkor is, mikor a legszemtelenebb önzéssel a maga javát kívánja előmozdítani.

Az a hentes, az a pek nemcsak gondolja, de mondja is, hogy ő a köznek árul vagy süt, — pedig csupán a megélhetésért dolgozik. Az az írök vagy iktató már irányítani akarja a „közéletet”, mert jogcímet szerzett arra, talán azzal, hogy az egyestől százezerig egy iktatószámot sem hagyott ki. A magasabb állásu hivatalnok már „megyémról” beszél, a képviselő „kerületéről” es nagy háttára kötelezte a megyét vagy kerületet, ha valamelyik zöld asztalnál frazisos dikezőkat tartott, vagy éppen kicsinyes személyi érdekeket szolgált.

Ez emberi dolog. Ez ellen küzdeni lehet, sőt kellene, — de nem célszerű. Hiába, mindenkin az az „Éu” a latókörének a központja es ide gravitál minden gondolatja, csak úgy, mint minden tette is.

Közélet embereinek lenni, ideálisán nézve, csak úgy lehetne, ha kikapcsolnánk az ember életéből minden anyagit, szóval magát az

embert is. A Nietzsche-féle übermensch hasonló volna, de nem ez. Ott a csupa szellem a lenyeg; de itt a szellem mellette meg járul valami: a tevékenység, a munka es a mások ügyeinek a szeretetéből is.

A reális, vagyis a valóságnak megfelelő állapot azt mondja: minden ember a közélet embere. Elfogadjuk azt a tételt, hogy mindenki, ki valamit tesz azonkívül, hogy eszik es iszik, társadalmi tevékenységet fejt ki. Maga a társadalom pedig nem all egyeből, mint megannyi apró közéleti emberekből, vagyis maga a társadalom nem egyéb, mint közélet. Resze a közéletnek, mert a közélet fogalma alá tartozik a politikai, társadalmi es közgazdasági élet is.

Definíciókat tehát így formulázhatjuk: minden ember, aki embertársainak politikai, gazdasági es társadalmi életére befolyást gyakorolhat: a közélet embere.

A képviselő, mihelyt mandátumot nyert, megszerezte a jogcímet arra is, hogy közéleti tevékenységet fejtson ki.

A takarékpéruziári igazgató a közélet embereinek nevezheti magát, ha egy szűkebb körü érdekeltség vagyont növelve, egy nagyobb érdekeltségnek nyújt eszközöket jobb megélhetésre.

az az egyetemi tanár, tudós, egyesületi vagy kaszinó elnök, ha kötelességet végzi, a hivatalnok, ha vezető állásban van, ha önálló ügykörrel bír, joggal nevezheti magát „közéleti embernek”.

Már szinte magától értetődik, hogy a közéleti embernek legfőbb kriteriuma a jóhiszeműség es másrészt a bizalom. Ha az egyének nincs meg a jóhiszeműsége, hogy mindig azt tegye, ami feltétlenül üdvös es hasznos a közre, — legalább saját felfogása szerint: az eljászottja a bizalmat, hogy azon a he-

lyen megmaradhasson es bukásában ő maga lesz az első, aki észreveszi, hogy nincs már befolyása.

A közélet emberének minden körülmények között onzetlennek kellene lenni. Ha valaki közéleti szerepléshez kezd, első dolga legyen függetleníteni magát mindenkitől, főleg pedig anyagiaktól. A bizalmat kiérdemelni es megtartani más, mint az egyeseket apró szivességek által lekötöztetni. Elítélendő például az a képviselő is, ki népszerűségét csak az által tartja meg, hogy a választók közül egyeseknek, főleg a korteseknek érdekében előszobazik.

Aki közéleti szerepléshez kezd, annak legyen meg függetlenségén es jóindulatán kívül képzettsége is. Mert elváltalni valami feladatot, melyről tudjuk hogy erőnek felülmúlja, nem korrekt dolog. Elváltalni valaminek tolmácsolását es belesúlni, szegény azokra is, kiknek nevében beszélünk. De felváltalni megfizetést, mely erőket — melyet mindig tulbecsülünk — is tulhaladja, enyhén szólva: szélhámosaság.

Es mennyien vannak közöttünk közéleti tündökben ityenek! Hemzseg a magyar közélet, tele van Csikvármegye ilyen „közéleti” alakokkal.

Az önzés es tanulatlanság így mondják: közéleti szerepet játszom, mert a közből élek. Fajdalom, hogy így van, de igaz. Mind nagyobb tért hódítanak, mert a helyett, hogy letörnek haligtag segítek őket; jóindulatulag nevetnek rajtuk es elnézik svihátságukat. Ezek pedig nőnek, szaporodnak, hatalmasodnak es vagyonosodnak — a köz rovására.

A társadalmi kialakulás ilyen stádiumában, amilyenben mi vagyunk, ez szükségesszerű állapot. Érthető, es hosszantóan érthető. Mert

A földmives iskola évről-évről vizsgálja.

A földmívelésügyi m. kir. kormány a múlt év gazdasági felső népiskoláit átvette, több mint 100.000 koronát fektetett bele, illetve áldozott fenntartási költségekre, csupán azért, hogy a székely néppel megértessék és megismeressék a földet és a földmívelést. Már három éve, hogy az iskola a modern gazdasági tudományok előtt megnyitotta és ma még ott tartunk, hogy csak a múlt héten tekintélyes helyről, egyik lapjárunk vezércikkében a földmives iskoláról olyan nyilatkozatot olvastunk, hogy a régi intézet legalább jó tanítókkal látta el a székely földet, de a földmives iskola semmi eredményt nem tud felmutatni és hallgatói között csiki fiú sincsen.

A folyó hó 13-án megjelent évről-évről vizsgán a megjelent érdeklődők örömmel konstatahatják, hogy az említett vezércikk eme passzusa nem egyéb odadobott frázisnál. Ha érdeklődése a cikkírónak leküzdötte volna közönyét vagy ellenszenvét és eljött volna erre a vizsgára, meggyőződhetett volna

1. hogy a földmives iskola hallgatói között két csiki születésű és tíz székely vármegyei volt és hallhatná volna, hogy a jövő évre már az első évfolyamra tíz jelentkező van;
2. hogy a csiki gazdák közönye enged, mert a vendégkönyv tanúsága szerint folyó évben már 30-40 kiadgaza önként nézte végig a kis méreteiben is példászerűen beállított gazdaságot és kért gazdasági ügyben tanácsot, amit az iskola tanmenüjete minden érdeklődőnek készséggel nyújt.

Tagadhatatlan, hogy három év alatt ez az eredmény nem sok. De figyelembe véve azt a hallatlan hidegséget és a tanulásra minden kézség hiányát; továbbá, hogy a tantervök ugyazólva minden felvételként változnak: az eredményt óriásinak tarthatjuk. — Ez érdem a földmives iskola új igazgatója, Vitályos György, ki május óta áll az iskola élén és mint a vizsga bizonyította, megtörte a közönyt. Talán azért engedett a székely neki, mert ő is székely; talán azért, mert fejlődése már azon a fokon áll, hogy érdeklődik; de kétségtelen, hogy a siker kezdete az ő nevéhez fűződik.

Az intézet gazdasági ulvarán felállított lomtáborban délelőtt 9 órakor nyitotta meg vizsgálatot Szentkirályi Akos kir. tanácsos, a kolozsmonostori gazdasági akadémiát igazgatója, mint Darányi Ignác földmívelésügyi m. kir. miniszter megbízottja, a vármegye, a város és az állambiztosok képviselőinek és számos érdeklődő jelenlétében.

Tízennegy 2-ik évet végzett gazdász állotta ki a vizsgálatot az állattenyésztés-, növénytermelés- és a kertészetből, az elnöklő igazgató legnagyobb meglepetésére. Az okoszerű gazdálkodás gyakorlati része, a kiállított gépekkel és az elővezetett állatokkal való bánásmód minden tanulóknak vérebe ment át és feltűnt, amire a székely ember ritkán tanítható meg, hogy a munka szeretete az, ami a végzett tanulókat pályájuk további folyamán kísérni fogja.

A tanár urak meg lehetnek elégedve a bemutatott eredménnyel. Az elismerés nem maradt el jelenlévőktől és hisszük, nem marad el a most távolmaradottaktól sem, mert csak el kell látogatnunk a földmives iskolába és lehetetlen onnan közönyösen jönni el.

Egyet azonban még mindig feljegyünk a csiki gazda rovására, hogy a vizsgán a birtoikos osztály, melynek érdekéről eminenter

a tömegek, a nép az tanulatlan. Önállóan gondolkodni nem tud. A helyett, hogy kinevetné és kidobná azt, aki vállalt veregetve, ökrét dicséri és helyébe csak azavaztatást kéri, — a népszerűséget hajhászót leereszkedőnek, a nép barátjának tartja.

A tanult intelligencia pedig összetett kezekkel nézi ezt és a helyett, hogy keresné az érintkezést a néppel, mind jobban eltávolodik tőle. Kényelemeszeretettel kiszolgálják magukat a politikai vígégeknél, kiket így új erőre juttatnak és hovatovább a közéletre nagyobb befolyásukká nevelnek. Hisz választókerületenként és községeinként névszerint ismerjük az ilyen alakokat.

A községeknek, a társadalomnak ezek ellen egy fegyvere van: kerülhetetlenül elszigetelődés és lezártság mindenkit a közélet mezejéről, aki akár megbízhatatlanságával arra megérett és másrészt utat nyitni, sőt hívni a rátermetteket és képesítetteket, kiket jöndul lat vezet, hogy azantogassák a közelet rögös mezejét, mely a közre teremt hoz, az egyénre olykor dicsőséget, de legtöbbször keesüléséget és halátságot.

Mert igazsa volt Bartha Miklósnak, mikor azt írta: „Nincs hálátlanabb dolog, mint a közélet mezejét ezantogatni.”

De azért meg kell tenni, mert ha az ökrök sem szántanák a földet, mely gazdáját eltartja, ki tartaná el őt? A gazda jóléte a béresnek és az ökröknek is jólétet biztosít. De az ökrök azért tovább húzza az ekét...

szó volt, távol maradt. Reméljük, hogy ezt az elmaradást a Mária neve napján tartott bácsu igazolja.

Dolban a vizsga sikerére Vitályos igazgató ebédet adott, hol kévés, de minden irányban élte társaság ünepelte a siker első napját.

Régi magyar szokás szerint, Szentkirályi tanácsos köszönte meg a háziasszony vendégszeretetét és Kis Ernő székelyföldi kirendeltségi megbízott elvette a tanári kart és a mezőgazdasági tudományok faklyavivőjét, Szentkirályi tanácsost.

Ebéd után a társaság az iskola belső és külső berendezését, a majort, a szántót és faiskolát tekintette meg és élvezettel hallgatta Vitályos igazgató jövő tervét a földmives iskola tovább fejlesztéséről.

Az iskola működéséről és gazdasági berendezéséről az igazgatóság jelentést adott ki, melyet érdeklődőnek szivesen küld a postaköltség beklüldése ellenében.

Csikszere da város fejlődése.

A városokba való tömörülésnek az az oka, hogy az emberek élethivatásuk teljesítését és az élet kényelmét csak ily tömörülés mellett érhetik el.

Tagolódnak a foglalkozások, létrejön a gazdasági munka megszószt: s általában az élet tökéletesebbé válik.

Oyan társadalmi szervezkedés jön tehát létre a városokban, a melynek bivatása önmagát fejleszt, a szervezetet tökéletesíteni az elvált szolgáló anyagi érdekét szaporítani, kulturális tényezőket ervenyre juttatni és szorítani; közéleti intézményeket létesíteni, szépiészeti szempontokat érvényre juttatni s általában odahtatni, hogy a városi szervezet és a szervezet erőbítésére szolgáló eszközök minél tökéletesebb állapotba jussanak.

Magától érthetődik, hogy mindazok a kérdések, melyek a most elődött celokhoz fűződnek: a város fejlődésének kérdéséhez tartoznak. Sajnos a mi városunk mai fejlettsége az előirt celok valósitására a városi életkudvezményeinek elérésére nem elegendő.

Méltanyoljuk a törekvést, melyet a város vezetőségének részéről tapasztalunk s méltanyoljuk a községnek ama támogatását, melyel Csikszere da város fejlődését elérni ohajttjak és reméljük, hogy vállaltett munkáit, valamit el is fogunk erni.

Határozottan fejlődött városunk akkor, mikor az egyik legutakb élet szükségletet kielégítő igényünk teljesült az szaltjárda létesítését tüzte celul és kijelenthetjük, hogy ma modern város villanyvilágítás nélkül el sem képzelhető. Csakhogy eddig még csupán a hivatalos körök indítottak eziránt aciót és a nagy község erről alig tud. Pedig az ilyen közhasznu intézmény létesítésének kérdése a nagyközségeket érdekli elsősorban. Ez volna a tervnek megnyerendő.

Más városokban is láttuk, hogyan történt a villanyvilágítás létesítése. Legelső kérdés az előfizetők össze gyűjtése, mert mindaddig, mig az előfizetéseket biztositva nincsenek és a fogyasztók lámpaszükséglete szám szerint nem ismeretes: addig a kérdéshez hozzá sem lehet szólni.

Mig ha a most említett körülmények ismeretesse válnak, akkor a villanyvilágítás kérdése meg van oldva.

Manapság ugyanis a villanyvilágítási iparú annyira jo üzlet, hogy világitó vállalkozó nyomban akad és tekintve Csikszere da város kisterjedelmét 3-4 hónap alatt a világitási berendezést el lehet készíteni.

Nezetünk szerint tehát a városi hatóságnak felhivatást kell kibocsátani a tekintetben, hogy jelentkezenek mindazok, akik a villanyvilágításra reflektálnak és jelentsek be, hogy hany lámpát kívánnak igénybe venni.

Sőt ezt a munkát pár nap alatt ugy is el lehet végezni, hogy járja sorba a villanyvilágítás két barátja a város lakosságát és az előfizetési levelet töltse ki.

Csak az legyen meg: a kérdés nyomban meg van oldva.

Vizvezetek, város öntözés, tűzrendészeti kivánalmak, ezek a kérdések annyira összefüggnek, hogy külön tárgyalni alig volna lehetősége.

A vizvezetek kérdése könnyen megoldható és ugy véljük, hogy sehol olyan kis költséggel, mint Csikszere da városban a villanyvilágítás kerptében.

Azért melegen ajánljuk, hogy a villanyvilágítás tárgyalása alkalmával a kérdésre is terjen ki a városi hatóság, mert utabban több város a villanyvilágítás technikai berendezésével kapcsolatban oldana meg a vizvezetek kérdését.

A vizvezetek kérdésével pedig a város öntözés kérdése is megvan oldva és ez mindnyájunk ohajtása, mert egyikünk sem szereti ugye, mi az egészségre annyira káros a calcaszeredai port.

Ha már egészségről beszélünk térjünk ki a sétatér kérdésre is.

Csikszere da városnak nincs sétatere, nincs egyetlen helye hol a városi község arnyékt káppa, pedig ez előrangú szükséglet.

Itt van a katonák gyakorlatozó helye, azt az isten is sétatér létesítésére teremtette. A katonák gyakorlatalkat másutt is el tudják végezni.

Néhány év alatt kévés volna a sétatér s ezzel volna Csikszere daának egyetlen helye, hova a városi község udúlni járhatna.

Sok kívánni való volna még, de elég egyelőre ha a most említett kívánások teljesülének, mert ezek teljesítése után kezdhetné csak városunk magát városnak nevezni és teljesíteni némileg azokat az igényeket, melyeket a társadalom a városi szervezethez és tömörüléséhez fűz.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegye közigazgatási bizottsága folyó 14-én tartotta Kállay Ulul főispán elnöklete mellett rendes havi ülést. Az ülésen a bizottsági tagok teljes számmal vettek részt.

Az előadásra került folyó ügyek között nagyobb fontosságu nem volt; a bizottság az elődök szokásos havi jelentéseit hozzászólás nélkül vette tudomásul.

Az ülés első tárgyát képezte a madéfalvi vasuti teleplálmás átelyezése, melyet — amint arról már megemlékeztünk — a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megtagadott. Dr. Fodor Antal bizottsági tag éles szavakkal tette kritika tárgyává a miniszter indokolatlan eljárását, mire megtörtént az a ritka dolog, hogy a bizottság egyhangy hozzájárulással nem vette tudomásul a miniszter leiratát. Elnöklő főispán bejelentette, hogy a miniszterhez az átelyezés érdekében ő már előzetesen felterjesztéssel élt.

Az ülésnek különösebb érdekességet a Szász Lajos főjegyző által előterített jelentés köcsönzött, mely híven feltárja közigazgatási bizottságunk 1908. évenek első félévi állapotát. Nagy vonásokban magában foglalja azokat a nevezetesebb tényeket, melyeket a közigazgatási bizottság a vármegye érdekében megvalósítani megkísérelt. A miniszterelőnökhöz intézett jelentést nagy fontosságánál fogva azószériunt közöljük:

A közigazgatás különböző ágatban előfordult lényegesebb dolgok körül a m. kir. kormány nagybecsű figyelmét fel kell hívunk a következőkre:

a) Csikvármegye közönsége még ma is nélkülözni kénytelen az öt jogosn és törvény szerint megillető önálló kir. pénzügyigazgatóságot s e tekintetben nemcsak az adózó község igen nagy határyára, de ktr. kincstár kézzel fogható kárára is, még mindig az igen nagy távolvágra fekvő és rengeteg erdőséget által elválasztott Székely-Udvarhelyről adminisztráltak; pedig ugy bizottságunk, mint a vármegye közönsége több ízben fordult a pénzügyminiszter urhoz e tlrhetetlen állapot megváltoztatása iránt, de sajnosan kellett tapasztalunk, hogy jogos és indokolt kérelmünk rideg elutasításban reszesült, legutóbbi felterjesztésünk pedig még válasza sem érdemesítették.

b) Csikvármegye közönségeiben ugyszólván egyetlen vagyona erdőségeiben fekszik. Ezek állami kezelese oly szegényes és nehézkes, hogy a vagyon az ily kezeles mellett elértéktelenedik, s mikor valamely erkölcsi testület az értékesítési engedélyhez hozzájárult, — kamatokban már elvesztette az erdő értékének tekintélyes százalékát.

Legközelebről is egyik község erdőségeinek egy részét bíróság árverezetnli kívánta a hitelező, mert a község a törvényhatóság által engedélyeztetten felvett nagyobb kölcsön kamatait hordozni nem tudta, miuthogy az erdő eladásának engedélyezését másfel év óta földmívelésügyi miniszteriumtól kinyernie nem sikerült, habár az engedély elvileg kiadva s több ízben megszürtve nem volt.

A jelenlegi erdőtisztviszti személyzet csekely száma miatt megtörténik az is, hogy szelvíharok vagy tűz által megérett kereskedelmi fa értékesítésére csak akkor kerül a sor, mikor más ferges és korhadta vált s a venni szándékozó elriad mellőle, mert már csak tűzfának valót talál.

Előfordult az is, hogy az erdőítésre szánt csemeték vezető erdőtiszt biányában vermek pusztultak el, okozván az erdőbirtokosságának 10-20.000 koronáyi kárt.

Összes erdóméziarinkat az erdőtiszt személyzet elégtelensége okozza, mert roppant munkájukat elvégezni képtelenek.

c) Csikvármegye területé 4493 km.² E roppant területet több vizválasztó zárja el egytástól, alig leküzdhető nehézségeket okozván a vármegye székhelyének gyakoribb elérhetésében, s most, amidőn reméltük, hogy a székely kórvasut megnyitásával e közlekedési nehézségek legnagyobb részben elenyésznek a vármegye székhelye környékben megközelíthető lesz, — a magyar királyi államvasutak igazgatósága Madéfalván, siktéren, állított fel a menetrend készítésrétlen egybeállításátal egy oly akadályt, mely a vármegye felcsiki, gyergyói és gyergyótrigyei járasait a központtól mesterségesen elkülöníti.

E súlyos teher könnyítését és e sérelem orvosolását folyó év első felében három ízben kértük a kereskedelemügyi miniszter irtól s kérelmünk teljesítését annál biztosabban reméltük, mert hiszen Sztérényi József államtitkár a helyszínen szerzett tapasztalatok alapján a jelenlegi állapotokat nevéteségesen különösenkel talalta és javításukat megígérte. Ennek dacára nyolc havi várakozás után elutasító válaant kaptunk a jogos kívánásaink

közül eddigelé még csak azt sem nyerhetjük meg, hogy a vármegyéi Átszelő vasuti vonalon egy-egy közvetlen kocsi álljon a mindenben elhangzott, mellőzött község rendelkezésére s ne legyen kénytelen sárban fagyban óráhosszat szabadban tölteni.

Ezen és más hasonló esetek megfontolása már csak azért is kívánatos, mert belőlük a nemzeti kormány működéséhez fűzött remények meghiúsulása világlik ki; a nép lelke már is új ideálokat keres és minden valószínűség szerint találni is fog.

Ennyiből áll a bizottság jelentése. Reméljük, hogy most már valamelyes pozitív eredménye is lesz.

Az ülés végén dr. Nagy Béni bizottsági tag indítványozta, hogy a Csikszere daiban napról-napra tapasztalható botrányos közrendészeti állapotok megszüntetése céljából a közrendészeti funkciók adassanak át a m. kir. csendőrségnek, mert a város rendőrsége teljesen elégtelen annak megfelelő teljesítésére. A bizottság az indítványt többek hozzájárulása után elfogadta s ily irányban felterjesztést tesz a m. kir. belügyminiszterhez.

Ezzel az ülés véget ért — s —.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kinevésés.** A marosvásárhelyi kir. itélőtábla elnöke, csikvereboai Kovács Károly ügyvédjelölt díjtalan kir. törvysz. joggyakorlóknak nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A földmívelésügyi miniszter Pál Sándor földmives-iskolai tanárt saját kérésére, Békéscsábára helyeszte.

— **Kinevésés.** A király a földmívelésügyi miniszter előterjesztésére Krajsovits Béla erdőfelügyelőnek a főerdőtanácsosi címet és jellegét adományozta.

— **Az erdélyi katolikus státus közgyűlése.** Majláth Gu-ztáv gróf, erdélyi püspök, az erdélyi katolikus státus közgyűlést november 15-ére hívta össze.

— **Az erdélyi reformátusok értekezlete.** Az erdélyi református egyházi értekezleten való részvétel céljából szeptember 9-én érkezett Marosvá-árhelyre Kenessey Béla erdélyi ref. püspök A főpásztort az állomással az egyházi és világi hatóságok elén Bernády György polgármester fogadta. A vármegyei tiszttár Köllő Ignác utispánnal az elén, a megye határáig elebe utazott a főpásztornak. Kenessey délben fogadta a tisztelegő küldöttéseket, délután pedig megtekintette az egyházatársadalmi kiállításat, amelyet Totfalussy József lelkész rendezett. Este választmányi gyűlés volt. Az erdélyi egyházi és világi intelligencia nagy számmal érkezett Marosváárhelyre.

— **Erdélyrészi mezőgazdasági kiállítás Dicsőszentmártonban.** A kisküküllő-vármegyei gazdasági egylet ez évi október hó 13-15-én nagyobb szabásu kiállítást rendez Dicsőszentmártonban. A kiállítás tárgyai: termény, gyümölcs, szőlő, bor, vetőmagvak és gazdasági gépek és anyagok. A rendezőség Durányi minisztertől nagyobb mérvű anyagi támogatást nyert. Az érdeklődés a gazdák körében erdélyszerte nagy.

— **Szeptember 10.** Szomorú emléklő nap; most tíz éve, hogy Magyarországn királyának szívté szúrta egy orgyilkosnak a türe. Azóta sok baj érte a nemzetet, de ennek közepette sem feledkezett meg a mártír királyról. Innem híven és tisztán megőrizte emléket. Budapestén egy fényes, új templomot emeltek Erzsébet királyné emlékére, az „Örkimadás” templomát, melyet a gyilkosság evforduló napján a király és az udvar jelenlétében szentelt fel Samassa Jozsef dr. egi bíboros érsek. — A gyilkos ahelyett, hogy e napon kegyetlenségének súlyát érezze magában szálma. Ferenc Józsefhez, a magyar királyhoz fordul támogetásért, hogy legyen közbenjáró a genfi kormánytól kiszabadítása érdekében, császári jubileuma alkalmával.

— **Szobor pályázat.** Bartha Miklós szobrának pályázati határideje a napokban telte el, mely pályázatra ismert nevű székely szobrászunk Siklódó Lőrinc is pályázott. A pályázat nem mondható eredménytelennek, mert bár a szobor bizottság a beérkezett pályatervek egyikére sem adta meg a megbízást, mégis ugy határozott, hogy az öt legjobb pályázat mestereit új pályázatra hívja fel. Az utjonnan felhívottak között van Siklódó Lőrinc is, ki mellett még Istók János, Totli István, Hulló Barnabás és Szászák Ferenc fognak pályázni a megbízásért. Siklódó alkotásáról a fővárosi lapok elismeréssel emlékeznek meg és reméljük, hogy székely szobrászunk meg fogja kapni a megbízást.

— **Bucosuk.** Folyó hó 13-án vasárnap zajlott le a Mária nevenapi búcsu a csiksomlyói kegyhelyen. Gyergyószentmiklós és vidéke az idén is megtartotta a már, már tradíció számba menő napot. Az intelligens nagy számu közönség résztvett a esombati vesesernyén és a vasárnapi ajtatoságokon. Jellemző, hogy városunkban aznap szobát nem lehetett kapni, szállodáink zsúfolásig teltek. 14-én volt a csikszere dai megyés búcsu. A misét Bálinth Lajos felsziki kerületi főesperes celebrálta fényes segédlettel. Mise után Szigóty Gyula plebánusnál volt nagy ebéd, melyre nagyszámu intelligens község volt hivatalos.

Fedestési állomások elhelyezése. A földmivelségi m. kir. miniszter 3991/908. számú rendelete értelmében Kállay Ulul főispán elnöklété mellett folyó hó 14-én jeltölttek ki a vármegye 1909. évi fedestési állomási. Változás lényegében nem történt. Fedestési állomást nyertek továbbra is Csikszeredu négy, Gyimesbükki három, Ditró két, Gyergyóalfalu két, Csikszentmárton három és Csontoszeg öt állami ménnel. Magán vagy községi ménnek bejelentve nem voltak. Megállapították a zab és széna egységairól is, ugyancsak a helybeli és idegenért fizetendő pótdíj is. Itt említjük meg, hogy a múlt évben Bekás és Hollóra kérelmezett fedestési állomásokat a földmivelségi miniszter nem engedélyezte, pedig ezt a megromlott anyag feljavítása annak előnyös tulajdonságainál fogva különösen megkívánna.

Márványbánya Vaslában. Lipola Úrje finn szobrász folyó hó 7-én Siklódi Lőrinc szobrász és Lázár Dénes kíséretében megtekintette a vaslábi márványbányát. Ez alkalomból kifejezést adott csudalkozásának, hogy a gazdag és pártatlan anyagu márványbánya mai napig kiaknázatlanul maradt. A szobrász a téli műtárlatnál való feldolgozás végett többet magával vitt a márványbánya termékeiből.

A daktiloszkópia fontossága. A daktiloszkópiának a bünyügyi nyomozásnál való fontosságát ma már az összes nyomozó hatóságok elismerik. Erre való tekintettel az igazságügyminiszter, a belügyminiszterrel egyetemben elhatározta, hogy a daktiloszkópiát országosítani fogják. Ezzel a daktiloszkópia a nyomozásoknál hozzájárul az öt megillető szerephez. Az intézmények Budapestén lesz a központja. Az ujjlenyomatok felvételét ilyen formán az egész országban rendszeresíteni fogják. Az igazságügyminiszternek gondolja van rá, hogy a vidéki nyomozó hatóságok megismerjék a daktiloszkópia lényegét. A miniszter e célból négy budapesti rendőrszerveletet bízott meg azzal, hogy látogassák meg a vidéki ügyészeket és rendőri hatóságokat és tartssanak szakszerű előadásokat a daktiloszkópiáról. A rendőrszervek már a jövő héten megkezdik vidéki körútjukat.

A csikmegyei polgári leányiskolában folyó hó 7-én megkezdődtek az előadások. Eddig beiratkozott 110 tanuló, kik közül körülbelül 20 bennlakó van. A vármegye áldozatkészsége az eddig mutatkozó felszerelési hiányokat pótolta új vaságak és más szükséges butorok beszerzésével. Azonkívül a betegek részére két szobát rendeztek be, melyben fürdőkádak állanak a tanulók használatára.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület közgyűlése. Az egyesület ez évi közgyűlést szeptember 6-án Gyergyószentmiklóson kirándulásokkal kapcsolatosan tartotta meg. A közgyűlés iránt országosra élénk érdeklődés mutatkozott; több kiváló állású férfi és képviselő emelte megjelenséével a gyűlés fontosságát és jelentőségét. Az indítványok során számos igen fontos kérdést tárgyaltak, ezek közül kiemeljük a „Fürdők mint természetes gócpontok körül való egyesületi utjelzések”-et; a Székelység néprajzának megírására és a székelyföldi turista programmnal vonatkozó indítványokat. A két utóbbit dr. Hermann Antal és dr. Szádeczky Lajos egyetemi tanárok terjesztették elő. A főtárgyi jelentés után Zala István dr. főispáni titkár üdvözölte a vármegye vendégeit. A vármegye törvényhatósága nevében pedig Szász Lajos főjegyző jelent meg. Háromszék vármegyét Király Aladár alispán, Szacsavay Gyula törvényhatósági tag és Benedek István szolgabíró képviselték. Csikszeredu város nevében Ujfalusi Jenő polgármester vett részt a közgyűlésen. Este a Laurenci szállóban 100 terítékű bankett volt, hol a hazigazda tisztét az E. K. E. gyergyószentmiklósi főjka töltötte be. A felköszöntök élén Hoppes Miklós táblai tanácselnök Kolozsvárról állott, aki szép szavakkal köszöntötte meg a szivélyes fogadtatást és poharát a város jövőjéért feljövendő és boldogulására ültette. A felköszöntők sorát, Puskás Adolf városi főjegyző fejezte be, aki a jelenlévőket kérte, hogy itt tartózkodásuk alatt erezzék magukat jól és otthonosan. Másnap hajnalban a társaság a Gyilkostóhoz rándult ki, melynek természeti szépsége bámulattal töltötte el lelküket. A kirándulásokhoz kedvezett az idő is a így remélhető, hogy a résztvevők egy kellemes nap emlékeivel hagyták ide a Székelyföldet.

Epizód a darabont korszakból. Marosvásárhelyt az esküütések egy nap és egy éjjel tárgyalta Márton János törvényhatósági bizottsági tag sajtópörét, akiről Török hivatalos szöveg azt állította, hogy Vozári királyi biztosnál járt, hogy fia számára attól állást kérjen. A tárgyalás nagy érdeklődéssel folyt le, Vozári volt kir. biztos megjelent a tárgyaláson. Márton Jánost Nagy György dr. képviselte. A verditet a késő éjjeli órákban hirdették ki és Törököt a rágalmozás vádjára alól felmentették.

Alispán és főjegyző bűnpöre. Nagy József, Marostordavármegye alispánja és Erdélyi Sándor, a vármegye főjegyzője ellen tudvalegőleg a marosvásárhelyi kir. ügyészség hivatali engedéltség büntetése címen vádat emelt. A vád szerint az alispán és a főjegyző megtagadták a kötelező hivatali engedelmességet akkor, mikor gróf Andrássy Gyula feljegyzéstő rendeletét nem hajtották végre. A

marosvásárhelyi kir. törvényszék vádtaácsa mindkét tisztviselőt vád alá helyezte és a fő tárgyalást október hó 9-ére tűzte ki. A politikai háttérű főtárgyalásra, amely minden valószínűség szerint több napig fog tartani, felvonnak Marostordavármegye összes vezető politikusait. A tárgyalás elé nagy érdeklődéssel tekintenek vármegyeszerte.

Darányi miniszter rendelete. A földmivelségi miniszter a következők rendeletet intézte az összes törvényhatóságokhoz: Pannaszok merültek föl és szakközsegek is jelentették, hogy a községi (városi) előjárások gyakra nem fordítanak kellő gondot a köztényésztárra szolgáló és felügyeletükre bízott apaállatok megfelelő gondozására és ápolására ugyancsak, hogy számos esetben oly hiányos a takarmányozás és oly felületlen a gondozás, hogy az apaállat leromlásának, sőt elhullásának sokszor ezen mulasztás az okozója. Mint-hogy a közös tenyészapállatok gondozása körül felmerült eme hiányos és mulasztások nem csak a községek (városok) és a gazdaközösség anyagi érdekét károsítják, hanem sokszor egy vidéken az állattenyésztés egész fejlődését megbénítják, felhívom a törvényhatóságok, szigoruan utasítsa a községek (városok) előjáróit, hogy a felügyeletükre bízott tenyészapállatok megfelelő tartására, takarmányozására és ápolására fokozott gondot fordítsanak, mert ha újabb ilyen mulasztások jutnak tudomásomra, a szigorú vizsgálattól és megtorlástól eltekinteni nem fogok.

Ménlovak vásárlása. Azokat a ménlovakat, akik eladó ménlovaikat megvétel végett az állami lotenyésztő-intézeteknek följárulóták, értesítik, hogy a bejelentett mének megszemlélését és esetleg megvásárlását Közalomban folyó hó 24-én és Csikszereduban 22-én végzik. A ménlovdonosoknak szabadágukban van ménlovaikat a vásárhelyek bármelyikén elővezetniei.

Kossuth Ferenc és az Erzsébet-fak. A kereskedelmi miniszter szeptember 6-ról 62583. sz. alatt az Erzsébet királyné emlékére létesített fak és ligetek kellő gondozása érdekében a következők rendeletet intézte az összes törvényhatóságokhoz: Ertesülést szereztem arról, hogy megdicsőült Erzsébet királynénk emlékére létesített „Erzsébet-fak és ligetek” több helyen nem részesülnek oly gondozásban, miként az ezen ültetvények kegyeletos rendeltetése szempontjából kívánatos volna. Felhívom ennélfogva alispán urat, hogy a törvényhatóság területén levő összes közutak mentén létező ilyen ültetvények állapotáról meggyőződést szerezzen és ehhez képest a rosszul fejlődött, megcsontított vagy rendelkezésüknek egyébként meg nem felelő ültetvények pótlására, a megtarthatók kellő gondozására, az esetleg létező kerítések, jelző táblák s egyéb tartozékok jó karban és tisztántartására, mennyiben pedig egyes ligetek egész terjedelmükben rosszul fejlődtek volna, a jelzőtáblák elavosítására nevé a saját hatáskörében a szükséges intézkedéseket megtegye, illetőleg azok megtételére a törvény értelmében jogosított kötelezett hatóságokat utasítsa. Megjegyzem, hogy az állami közutak mentén létező s szóban levő ültetvényeknek, megfelelő jókarba való helyezése iránt egyidejűleg intézkedtem. Teendő intézkedéseiről jelentést elvarom. — Budapest, 1908. szeptember 6. Kossuth.

A szülők b. figyelmébe. A gimnázium főtanfőnökének rendelkezése alapján a csikszentmiklósi főgimnázium igazgatója tiszteltettel tudatja a szülőkkel és gyámokkal, hogy fiúk, illetőleg gyámjuk erkölcsi magaviselete és tanulmányi előmenetel-e érdekében a tanárokkal szükséges megbeszélések helyett a főgimnázium épületében az ifjúsági könyvtári helyiséget jelölte ki, a hol a tanár urak az alább jelzett napokon és órákban az őket felkeresőknek rendelkezésre állanak és a maguk működési körében a tanulókról felvilágosításokat adnak. Igazgató a hivatalos órákban (delelőt 8—12., deleluta 2—4.) Brassai Károly szerdán 10—11. Csató János hétfőn 10—11. Erőss József szerdán 9—10. Ferenc Gyula szerdán 10—11. Iványi Antal csütörtökön 10—11. Jakab Antal hétfőn 8—9. Kassai Lajos hétfőn 9—10. Király Henrik dr. csütörtökön 10—11. Márton István csütörtökön 10—11. Mayer János kedden 9—10. Pap András hétfőn 11—12. Rész János szerdán 10—11. Stoiber Ottó pénteken 9—10. Szlavik Ferenc szombton 9—10 óráig.

Szerencsétlenség a tavon. Apahida község mellett, a Sós tavon nagy szerencsétlenség történt. A kolozsvári urak ide járnak vadkacsára vadászni. Szeptember 7-én is kikocsikázott Hochmeister Arthur élelmezési szándos és Soós Ignác élelmezési tisztbetyettes. Figyelmettes ducára egy rozoga csónakba ültek. A tisztbetyettes betyeken megjegyzték: akár előbb, akár később, ugy is meg kell halni. Tíz percig evették a tavon és a csónak sülyedni kezdett és a két tiszt kibukott belőle. A tisztbetyettes csakhamar elmerült, később csak holttestére akadtak, míg a századost sikerült partra hozni.

Szülői gondatlanság. Kinda István ditrói molnárnak 2 éves leánykaja a folyó partján játszadozott, mikor egyszemélyt vezítve a habok közé esett. Az ár a malomkerekei közé sodorta és testét összeroncolta. A kétségbeesett szülők már csak a holttestre találtak, ami annál fájdalmasabb rajok nézve, mert egyetlen gyermeküket vesztették el.

A pótléka hatása. Augusztus 27-én Ditróban, Mezei Mihály és Kovács Ignác famunkára Romániába készülték. Mielőtt elindult volna egy kis szivertől vettek magukhoz. Kovács Ignác megittasodott és utközben találkoztott édes apjával, Kovács Zsigmonddal, aki lát megfenyítette. A fiu azonban nem jó néven vette a figyelmeztetést és édes apját üldélni kezdte. Társa Mezei Mihály vödelmére sietett az apjának, mire Kovács Ignác, a bevett szesz hatása alatt, előrántotta kesét és ugy mellbe szúrta Mezeit, hogy rövid idő alatt ki-szenvedett. Nap-nap után ismétlődnek hasonló esetek, mert a nép egyedüli szórakozását az ivásban találja. Van Csikszeredu és Zsögyöd között a mezőn is egy semleges terület — a téglavető cigányok telepe — ahová vasárnap reggel hordoval hordják a szeszt. Deleluta 3—4 óra tájban szől a zene; a legények öten-hatan összcöllekezve jönnek nagy ordítózással egy sereg cselédleányval és megkezdődik a mulatás, melyet, ha az eső nem zavar, még este tíz óráig is tart. Hogy milyen állapotban kerülnek innét ki a kocsiok és legények, bizonyítja az a sokat emlegetett „Miko-utcai” láma, melyről sajnos azok, akiknek meg kellene hallania, tudomást sem szereznek addig, míg valakit meg nem bicskázna.

Tűz. Szarhegyen f. hó 11-én a cseplőgép a közelébe levo kanzalok meggyújtotta és gyorsan terjedt, a tűz több székely gazdának egy természet semmisítette meg. Varterez Mihály cseplőgépje is teljesen elégett.

A legolcsóbb gyermek lap a világon. Perényi Lajos szekes fővárosi tanító, a gyerek-irodalomnak szántot levő tagja, az ő megszokott kedélyes hangulatával igen változatos, kedves kis lapot szerkeszt az apró emberek, a gyermekek számára: „Apró Újság” címen. Az első szám most szeptember elsején jelent meg Budapestén (Thököly-út 40. Löblövitz Zsigmond nyomdájában), ára 4 fillér, postán szállítva 6 fillér. Ily formán az egész világon a legolcsóbb gyermeklapot Magyarországon állítottunk elő. A csinos, eredeti rajzokkal és változatos tartalommal megjelent képes heti lap városunk könyv- és papírkereskedésében kaphatók.

Honvéd pótlóvasár. Gyimesen a vasutállománál 1908. évi szeptember hó 20-án delelőtől 11 órakor. Gyergyószentmiklóson a városháza előtt szeptember 21-én delelőtől 7 órakor. Csikszereduban a lovasárterem szeptember 22-én fog megtartani. Pótlóv. knak 3 1/2 évet betöltött és 7 évet meg nem haladott 158. cm.-től, 166. cm. magas és jötestalkatu lovak avattának föl. 3 és 1/2 évesek csak tenyészlovakból az esetben avattatnak fel, ha igen jól kifejtett testalkattal bírnak. Minden egyes lóról, mely felavatást végett előállították a szabványozó lövelé készen tartandó.

Pályázat. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamra közhírré teszi, hogy a kereskedelmiügyi m. kir. miniszterium a külföldi ipari viszonyok tanulmányozása és az ott szerzett tapasztalatok itthon értékesítése céljából a kamara területére egy (1 600 hatszáz) koronás külföldi tanulmányi iparos ösztöndíjjal engedélyezett, amelyre 1908. évi szeptember 25-én zároló határidővel a kamara ezennel pályázatot hirdet. Pályázhatnak a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamra területén (Marosvásárhely sz. kir. város, Marostorda, Csik, Háromszék és Udvarhelyvármegyékben) létezőek kezmlő iparosok. A pályázati kéreésbe a folyamodó lakhelyi családj és vagyoni viszonyai foglalkozása, előképzettsége, nyelv ismerete, erkölcsviselése, esetleg tanulmányai, az általa esetleg nyert kitüntetések és végül az ösztöndíj elnyerése esetén, teendő utazás irányára részletesen megjelöendő és lehetőleg hiteles okmányokkal igazolandók, valamint az is vajjon az illető katonai kötelezettségének eleget tett-e már és vajjon biztosítva van-e előtte és egy megfelelő külföldi gyurbau, vagy műhelyben való alkalmaztatásán, esetleg valamely külföldi szakiskolában leendő felvétele. Az illetőnek kötelezettséget kell vállalni aziránt, hogy az ösztöndíj kiutalásán visszafizetésének terhe alatt vissza fog térni hazájába s szerzett ismereteit itthon fogja értékesíteni. Azok akik katonai kötelezettségüknek még nem tettek eleget, vagy az alól felmentve nincsenek, az ösztöndíjra nem számíthatnak. A kis koruakért apjuk, vagy gyámjuknak kell kezességet vállalni, a fenti kötelezettség betartása tekintetében. Marosvásárhely, 1908. szeptember 8. Tauszik B. Hugó, kir. tanácsos, elnök. Szakács Peter, titkár.

A tudatlanság — fegyelmi vétés. Ausztria legfőbb bíróságának fegyelmi tanácsa elvi jelentőségű határozatot mondott ki, amelyről ügyvédi körökben igen sokat beszélnek. A határozat ugy szól, hogy ügyvédnél a jogi ismeretek fogyatékosága fegyelmi vétés, mely jogilag büntethető. E határozat meghozatalára egy ügyvéd adott alkalmat, aki „a polgári perrendtartás szabályainak teljes felismerése miatt” vezített el egy pört és a pörvesztés fél emiatt az ügyvéd ellen fegyelmi följelentést tett. A bécsi ügyvédi-kamara fegyelmi ítéletét a legfelsőbb bíróság megsemmisítette azzal a megokolással, hogy az ügyvéd a szóban forgó esetben csakis azért volt pörvesztes, mert a polgári perrendtartásnak igen hiányos ismeretét arulta el, az ügyvédnek pedig egyik legelső kötelessége, hogy

a törvényeket és a pörvitel szabályait kitűzően ismerje.

Öngyilkosság, baleset és iszákosság. A dán statisztikai hivatal által az 1896-tól 1905-ig terjedő tízéves ciklusra vonatkozóan közölt adatok szerint, minden százézer emberre huszonkét öngyilkosság esett. Az arány négy-szer akkora a férfiaknál, mint a nőknél. A huszont-hatvanöt éves férfi-öngyilkosság között minden második alkoholista volt. Ezenkívül átlag határoz haláleset történt baleset következtében, ezek közül szörvénny munka közben. A baleset folytán meghalt tizenöt éven felüli férfiak közül minden ötödik, a negyvenöt éven felüliek közül minden harmadik iszákos volt.

Gerenda — jégből. Egyik newyorki hid-építő gyár főmérnöke érdekes kísérlettel foglalkozik. Régóta ismeretes az a tünemény, hogy valamely csöböl kiáramló magas nyomású levegő az eső és a kőryezet melegt elvonja és lehűti; ezt az eljárást hűtő és fagyasztó célokra régóta használják. A főmérnök vízeptésnél akarja a levegőnek ezt a sajátságát hasznosítani. Megfelelő berendezéssel akkora gőztömböket akar előállítani, amik a vízben gerenda, pillér, sőt — ha a kísérlet bevalik — fal anyagát is szolgáltatnak. Erős vascsövekből pilóták helyezték el a vízbe, a hegyes végét a vízfelületre szorítja, felső végét pedig közös edénybe vezet. Kébe az edénybe a szomszédosságban lévő hajóról levegő sűrítő segítségével állandóan nagy nyomású levegőt szorít, mely a pilóta nyílásán kiáramlik és a körülötte lévő vizet megfagyasztja. A pilóta nagysága szerint így módon jéggerenda, jégfal keletkezik, mely mindaddig el nem olvad, míg a sűrített levegő kiáramlást tart. Az eszme egyelőre még fantasztikus, de hát ugyancsak mondták annak idején a papíros falra is.

Női élet. A magyar írónők legnagyobb külön orgánusa gyanánt új szépirodalmi és társadalmi hetilap indult meg a fővárosban „Női Élet” cím alatt. Az új lap a magyar nőmódban még a külföldön is egyedül fog állni, amennyiben nemcsak az elméleti vezetését irányítják nőiörök: Alba Nevis, R. Beck Blanka és Csizséri Orosz Adriána, hanem minden sorát nőiörök írják, akik közül Abrányiné, Katona Klementina, Adám Éva, Alibay Katalin, Alexander Erzi, H. Böttner Julia, B. Zalay Mária, Castell Érna, Czobél Minka, De Gerardo Antonia, Ego (Dr. Rózsavölgyiné), F. Kaffka Margit, Fayné Hentaller Mária, Gajari Bócsa, Gáspárné David Margit, Geöcze Sarolta, Gineverné György Itona, H. Szederkényi Anikó, H. Magyar Kossza Izabella, Halmai Pirokka, Harasztiné, Kecsi Jolán, Holló Sárika, Horváth Beőke, Huszár Lóli, Isácz Mária, Janda Matild, Jászai Mari, Jörög, Draskóczy Ilona, Kástor Irma, Kordina Lilly, Kövér Ilma, Krúszlyi Erzsike, L. Ady Marika, Lengyel Gizella, M. Hrabovszky Julia, M. Korolna Aranka, Miklósi Jutka, Molnár Feregy Gizella, O'Donnell Henrikné grófnő, Ritókné Emma, Szendécs Dárdal Olga, Szerencsehegyiú Moczár Jolán, Szikra (Gróf Teleki Szandorné), Tormay Cecil, Tutsékné Bechtel Lilly, Ujfalussy-Amadi, Vécseyné Jankovits Lujza, Wettsteiné, Sálaha Margit, Zemplény P. Gyuláné, Yvetto (Bubics Józsefné) és még igen sokan a legjobbak tömörültek az új lap köré. A „Női Élet” elsősorban a nőkérdés nélatnak is mind aktuálisabbá váló problémáit fogja hasábjain megvitatni, az erre legilletékesebb tényezők — a magyar írónők — közreműködésével, de eszenkívül a szépirodalmi, gazdasági és háztartási, irodalmi és művészeti, általában mindon olyan területek is fogja terjesztani figyelmét, mely a modern nő életével s így a műveltség magyar családok gondolatkörével valamely vonatkozásban van. Az érdekes új hetilap, mely képeiben is be fogja mutatni úgy a magyar, mint a külföldi női élet kimagasló egyéniségeit és eseményeit, október hetében indul meg, amikor mutatványssámat az érdeklődőknek késséggel küld a kiadóhivatal: IX. Angyal-utca 15.

A nap melege. A nap melegét az emberek nem használják föl kellőképpen. Ismeretes, hogy a növények fejlődését siettetni lehet azáltal, hogy a melegégyakat üveglappal fedik be. A napcsarak ugyancsak könnyon áthatolnak az üvegen, de nem egykönnyen tudnak azán ellillanni. Ezáltal az üvegház belsejében felgyülemlik a meleg, a mely a növényt gyorsabban fejlődésre serkenti. Sir John Herahel 1834-ben a Jörémány-fokon való tartózkodása idején, csupán a nap melegével, egy egész ökr husát megtudta sütni. A hus két óra tésbe tették: mind a két üst külső felületre lekerítve volt festve. Egy-egy alkal üveglap letakart nyíláson át a nap melege bejuthatott a két óra tésbe. Nem is sok időbe került, mire az egész ökr husa pompás pirosra sült. Ha közönséges süttősébe vizet öntünk, az üst fömlélt felekeré sűrűt, s nyílását üveglappal fedjük be, akkor az üveglapon át az üst belsejébe hatoló napcsarak a vizet úgy felmelegítik, hogy a tojás lágyra fő benne. Ha az üvege nem öntünk vizet, hanem a tojást szárazon helyezzük a fenekére, akkor a tojás keményre sült.

Keresetük egy alig használt-Bricska locsi megvételre. Ertesítés a kiadóhivatalba kérétek.

APRÓSÁGOK.

Feltalálta magát. Szép leányka siet a zenekadémiába; kezében az ismeretes zene-füzet. Egy ifju szegődik mellé és megszólítja: — Kicsaszony, nemde kedved énekel? — Igen, uram — szól kis vártatva és mélyen elpirulva a leányka. — Akkor tehát én majd kísérem!

Tudta, de elfeledte. T a n í t ő: Te Kálmán, megint nem tanultad meg a leckédet! T a n u l ő: De igenis, megtanultam, én tanító ur kérem; de nagyon messze lakunk s mire ideértem, elfelejtettem.

Számítani óran. T a n í t ő: Marcsi te, mondd meg csak fiam: Édes apádnak hal malacza van; hármat elad vásáron, hány malacza marad? T a n u l ő: De bizony, tanító ur, egy se marad abból; mert édes apám mind a hármot kibajította a vásárra és valamennyit eladja.

KÖZGAZDASÁG.

A „Hermes” Magyar Általános Váltóváltó Részvénytársaság, Budapest, heti jelentése a tőzsdé-forgalomról és pénzügyéről.

Budapest, 1908. szeptember 10.

Kiindulva a berlini és párisi tőzsdék szilárd irányzatából, az értékpapírpiac nálunk is megszilárdult igen élénk forgalom mellett. Ugy a pénzpiac, valamint külföldi fedezések hozzájárultak ahhoz, hogy a nemzetközi papírok már a hét elején árban igen emelkedtek. A közönség érdeklődése napról-napra növekszik és a helybeli bankok kivétel nélkül nagyobb vétellei voltak megbízva.

A bankok felévi mérlegei kedvezőbbek lévén a tavalyiaknál, úgy az osztrák hitel valamint a magyar általános hitelbank, Pesti magyar kereskedelmi bank és magyar leszámítoló és pénzváltóbank részvények a múlt heten, mint alatti táblázatban látható, jóval magasabbban zárultak.

A gépgyári részvények közül az érdeklődés főleg a Ganz és Társa vasöntő és gépgyár, Danubius hajógyár és fegyver és gépgyár részvények felé irányult, melyek a jövőre nagy megnövekedésekkel vannak ellátva. Közönségszűrés részvények közül a salgótarjáni közsébszűrés és az északmagyarországi közsébszűrés részvényekben igen élénk forgalom volt és ezek árfolyama tetemesen emelkedett.

Vasártekek közül a rimamurányi vasmű részvények képeztek kereslet tárgyát.

A külföld részére úgy az első magyar általános biztosító, valamint a Pannónia viszontbiztosító részvények keresettek. Míg az igen sok iparvállalati részvény, mai árfolyamuk és a legutóbbi osztalék alapvétele mellett az 5 söt 6%-nál magasabb kamatozást nyújt, további emelkedése várható.

A közlekedési vállalatok közül az osztrák magyar államvasúti részvények a 700 korona árfolyamot érintették.

A közönség kezd apró sor jegyek iránt is érdeklődni és ezek olcsó árfolyamait vételekre használja fel.

A hét nevezetesebb árfolyam változásai a következők voltak

	szep. 3.	szep. 10.
4% magyar koronajáradék	93.-	93.05
Magyar hitel részvény	74.25	75.75
Osztrák hitel részvény	634.75	645.75
Osztr. magyar államvasút részv.	692.25	700.-
Pesti magy. keresked. bank részv.	3335.-	3395.-
Magyar leszámítolóbank részvény	472.75	481.75
Pannónia viszontbiztosító részv.	2187.50	2200.-
Első magyar általános bizt. részv.	9750.-	9925.-
Fegyver és gépgyár részvény	282.50	294.-
Rimamurányi vasmű részvény	558.25	560.75
Salgótarjáni közsébszűrés részv.	594.50	596.50
Északmagyarországi közsébsz. részv.	266.-	277.50
Danubius hajó és gépgyár részv.	226.50	231.-

JÓ MINŐSÉGŰ nagyobb mennyiségben vesznek Karres **FENYŐCSERT** Samuel és fiai bőrgyárosok, Medgyes.

127. con. 211. 1908. v. h. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csikszentmártoni kir. járásbírósnak 1907. évi Fl. 39/2. számú végzése következtében dr. Nagy Jenő ügyvéd által képviselt Száva Márton kásonaljai lakos javára Gaál Sándor és neje kásonaljai lakosok ellen 407 korona s járuléka erejéig 1907. évi július hó 12-én fogamatossított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfogalt és 1400 koronára becsült következő ingóságok, úgymint: házi bútorkok, roza stb. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a csikszentmártoni kir. járásbírósa 1908. évi V. 3-6. számú végzése folytán 65 korona hátralékos tőke s járuléka behajtása iránt Kásonaljai községben, végrehajtást szenvedők lakásán leendő eszközésére **1908. évi szeptember hó 26-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjelöléssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében közpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárton alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat máskor is le- és felülfogaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Csikszentmártonban, 1908. évi szeptember hó 15-ik napján.

Ambrus Lajos, kir. bír. végrehajtó.

HOLLÄNDER MÓR

Nyelv- és Zeneiskolája Csikszentmártonban, a régi törvényességi épületben :: :: ::

Uj női haj- és fodrász-üzlet!

Van szerencsém a helybeli és vidéki hölgyközönségnek tisztelettel tudomására hozni, miszerint helybeli fodrász üzletemet egy külön bejáratu

NŐI FODRÁSZ-ÜZLETTEL

kibővítettem, hol elvállalok mindennemű hajmunkát. Urczai és menyasszonyi frizurák divat szerint. — Kiváncsra házhoz járva is

A n. é. hölgyközönség pártfogását kéri **SZABÓ LAJOS, NŐI ÉS FÉRFI FODRÁSZ.**

1108—1908. Mhp. sz.

MEGHÍVÓ

A Csikszentmártoni Kerületi Munkásbiztosító Pénztár 1908. évi RENDKÍVÜLI KÖZGYÜLÉSÉRE.

A közgyűlés határideje **1908. évi szeptember hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája.**

A közgyűlés a városháza tanács-termében fog megtartatni.

TÁRGYAK:

1. Az 1908. évi július hó 30-án tartott igazgatósági gyűlésen I. szám alatt hozott határozat értelmében a magyar királyi állami munkásbiztosító hivatalnak 3462—908. számú rendelete kapcsán leadott Mintaalapszabályok átdolgoztatván, ennek az igazgatóság által tett módosítások kapcsán leendő előterjesztése, a közgyűlés által eszközendő jóváhagyás, esetleg módosítás czéljából.

2. Elnöki jelentés az ideiglenes titkári állásban történt változásról, tudomásulvétel végett.

3. Ludítványok. (A gyűlés előtt 48 órával előbb az elnökséghez bejelentendő)

Felkértem a t. közgyűlési tag urak, hogy ezen gyűlésen lehető teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Együttal a nagyobb vállalatok képviselőit is tisztelettel meghívjuk azért, hogy az új alapszabályokról már előre is tájékozva legyenek.

Az igazgatóság megbízásából: Csikszentmárton, 1908. szeptember 14.

Szabó János, titkár. **Merza Rezső,** elnök.

Tanító urak figyelmébe!

Van szerencsém az igen tisztelt tanító urakat értesíteni miszerint az ujonnan elrendelt

ISKOLAI NYOMTATVÁNYOK

ugymint: felvételi, előmenteli, mulasztási, haladasi és látogatási napló, igen jó minőségű papíron nyomva, nálam olcsó áron szerezhetők be. Minél tömegesebb megrendelést kérve, vagyok tisztelettel

SZVOBODA JÓZSEF könyv- és papírkereskedő.

1347—1908. kj. sz.

Hirdetmény.

Csiksekefalva község alulírott előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező, Csikszentmárton piacán levő bérházát a folyó évi október hó 3-án d. e. 9 órakor a körjegyzői irodában három egymás után következő évre a legtöbbet ígérőnek nyilvános szóbeli árverésen haszonbérbe adja.

Kikiáltási ár 1400 korona. A bérbeadási feltételek a körjegyzői irodán a hivatalos órák alatt betekintheők.

Csiksekefalva, 1908. szeptember 8. **Lőrincz János,** h. körjegyző. **Koncsag Lajos,** községi bíró.

418—1908. szám.

Feladási hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy Csik-Szent Péter egyházmegye „Kis Aranyos” nevű legelőjén a 97—903 számú F. M. rendelettel engedélyezett fahasználat értékesítése czéljából folyó évi szeptember hó 19-én délután 2 órakor Csiksomlyón a róm. kath. plebánia hivatalnál nyilvános szó- és zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Az értékesítés alá bocsátott összes fenyő haszonfa-tömeg 2280 köbméter. Ennek kikiáltási ára 10,446, azaz tízezer négyszáznegyvenhat korona.

A fatömeg a kikiáltási áron alól eladatni nem fog.

Az eladás tárgyát képező fahasználat Bálványos patak fejében a gyimesi állami utól 6 kilométerre fekvő legelőterületen van s a fa minden befektetés nélkül télen-nyáron kihordható.

A részletes árverési és szerződési feltételek megtekinthetők Csiksomlyón a plebánia hivatalnál.

Csiksomlyó, 1908. szeptember 6. **Bálint Lajos s. k.,** főesperes-pleb. elnök. **Csiszér Pál s. k.,** gondnok.

A legolcsóbb bevásárlási forrás

F E K E T E V I L M O S illatszertárában, Csikszentmárton

Kaphatók a legfinomabb illatszerek dekagramonként és mindennemű erez- és közepelő szerek. Gyógy- és viragszappanok

Az inda-sósorszesz főlerakata.

Potrol-hajszesz korpa és hajkullas ellen **Hajrak-regenerator** az őszülő hajnak visszadja az eredeti ifjúkori színet, valamint mindennemű különlegességek raktára.

A Thymol és Stomatín fogápoló szerek a legjobbak. **A Trifolium (hajpetrol)** helyeknek allandó hajpótlashoz nélkülözhetetlen. — **A Honey Jelly a legjobb kézfenomító.**

Vidéki megrendelések legpontosabban eszközölhetők.

Első Ferlachi Fegyvergyár
Wernie Péter cs. és kir. udvari szállító társaság k. k. Ferlach, (Karintlija).

Ajánlják világhírű, általánosan elismert jöhrű és elsőrangú gyártmányainkat, mind Wernig négycsövű fegyverei nagyszerű löképeséggel, mindennemű vadász és céllövőfegyverek, háromcsövű fegyverek, Hammerlin fegyverek, golyós fegyverek, Mannlicher és Mannlicher Schönau fegyverek minden többnagságban felszerelt céllátszóval, vagy a nélkül.

Minden javítást elvállalunk és legolcsóbban számítunk. 4—10

Árjegyzék ingyen. Magyar levelezés.

*****
A csikszentmártoni róm. kath. Egyháztól.
547 1908. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A csikszentmártoni és szépvízi egyházak közös temető kerítése és a csikszentmártoni templom körüli javításokra árlejtést hirdetek.

Kikiáltási ár: **3596 korona 90 fillér,** azaz háromezeröttszázkilencvenhat korona 90 fillér, melynek 10 százaléka az árlejtés megkezdése előtt bantapénz fejében leteendő.

Az árlejtés folyó évi **szeptember hó 25-én délelőtti 9 órakor** fog a csikszentmártoni plebánia meg tartatni, hol a költségvetés és árlejtési feltételek is hivatalos órákban betekintheők.

Csikszentmárton, 1908. szeptember 12.
Róm. kath. egyháztanács.

Deák Elek s. k., gondnok. **Koródy Mihály,** plebános, elnök.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **Brassóban** saját telkemen (Vasut-utca, a tramway elágazásánál) bel- és külföldi ::: márványból faragtatok és csiszoltatok :::

BÚTOR-MÁRVÁNYLAPOKAT ÉS SIREMLÉKEKET

További raktáron tartok: Gránit, Sienit, Labrador és Andesyt kemény közetű siremlékeket, amelyek kaphatók 20 koronától 2000 koronáig. Mind első kézből a legolcsóbban szerezhetők be. — Ügyelők mellőzésével kérem egész bizalommal hozzám fordulni, mert ez által nagy megtakarítás érhető el. — Szíves pártfogását kérve, vagyok tisztelettel: **NAGY JÓZSEF :: kőfaragó mester :: BRASSÓBAN.**

GŐZ-, HŐLÉG ÉS GYÓGYFÜRDŐ A SZOBÁBANI

Száz és száz orvos korszakot alkotónak jelentette ki az egészségápolás terén. — Közismert dolog hogy **REUMA, CSÚZ ÉS KÖSZVÉNY** ellen az egyedüli biztos hatású szer a hőfürdők ::: (gőz- hőlég és gyógyfürdők) rendszeres használata ::: ::

A „Sanitás” szobafürdő készülékekkel otthon lakásának bármely szobájában a leghatásosabb gőz- és hőlég fürdőt készítheti bárki, 5 perc alatt 5 fillér költséggel. A lakásban a kényelem netovábbja kipróbált biztos hatású szer nátha, torokfájás, bélrenyheség, álmatlanság eseteiben, stb. Nélkülözhetetlen minden egészséges embernek is. Használat után teljesen összehajtható és valamely szekrény mögé állítható.

A készülék megtekinthető vétel-kötelezettség nélkül Szobabani József képviselőmnél helyben, sőt kiváncsra háznál is bemutattnak.

FÖRSTNER ALADÁR a „Sanitás” szobafürdő készülék egyedüli gyártója.
Budapest, VII. kerület, Alsóerdősor 30. sz. Telefon 97—51.